

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

KANTONALNI SUD U TUZLI

Broj: 32 0 P 398416 23 Gž
Tuzla, 06.09.2024. godine

Presudom Vrhovnog suda FBiH broj
32 0 P 398416 25 Rev od 13.05.2025. godine
revizija se usvaja, nižestepene presude
preinačavaju i tužbeni zahtjev u cijelosti
odbija kao neosnovan.

Kantonalni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudija: Tenzile Begović, kao predsjednika vijeća, Jasne Sarajlić i Amele Delić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Addiko Bank dd Sarajevo iz Sarajeva, koga zastupaju punomoćnici: M.H. i N.K., uposlenici tužitelja, protiv tuženih: 1. M.M., ulica ..., T. i 2. N.M., ulica ..., T., koje zastupa punomoćnik Abdulah Kešan, advokat iz Tuzle, radi naplate novčanog potraživanja, vsp. 73.306,68 KM, odlučujući o žalbi tuženih izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Tuzli broj: 32 0 P 398416 21 P od 08.12.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.09.2024. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

I

Žalba u odnosu na tuženog, N.M., se uvažava i prvostepena presuda u odnosu na njega preinačava u dijelu stava I i stava III izreke, tako da se odbija tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da se tuženi, N.M., obaveže da isplati tužitelju iznos od 71.985,18 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 18.03.2021. godine, do isplate i da tužitelju namiri troškove postupka u iznosu od 2.190,90 KM, a tužitelj se obavezuje da tuženom, N.M., naknadi troškove prvostepenog parničnog postupka u iznosu od 1.080,00 KM, u roku od 30 dana, od dana prijema presude ovoga suda.

II

Žalba tužene, M.M., se odbija i prvostepena presuda u odnosu na nju, u dosuđujućem dijelu sadržanom u stavu I izreke i odbijajućem dijelu sadržanom u stavu III izreke potvrđuje, dok u stavu II izreke ostaje neizmijenjena.

III

Obavezuje se tužitelj da tuženom, N.M., naknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 1.040,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema presude ovoga suda, dok se tužena, M.M., odbija sa zahtjevom za naknadu troškova žalbenog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom I izreke prvostepene presude djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja i obavezani su: drugotužena M.M. i trećetuženi N.M., da tužitelju plate dug u iznosu od 71.985,18 KM, sa zateznom kamatom na ovaj iznos, počev od 18.03.2021. godine pa do isplate, te da tužitelju namire troškove postupka u iznosu od 2.190,90 KM, u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Stavom II izreke odbijen je, kao neosnovan, zahtjev tužitelja za isplatu potraživanja preko dosuđenog iznosa u stavu I izreke presude, do potraživanih 73.306,684 KM, sa kamatama na odbijeni iznos glavnog duga, kao neosnovanim, te sa zahtjevom za troškove postupka, preko dosuđenog iznosa u stavu I izreke presude.

Stavom III izreke odbijen je, kao neosnovan, zahtjev tuženih M.M. i N.M. za naknadu troškova postupka.

Protiv navedene presude, u dijelu odluke sadržane u stavu I i stavu III izreke, žale se prvotužena i drugotuženi iz svih razloga propisanih odredbom člana 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu: ZPP), te iz razloga navedenih u žalbi predlažu da se prvostepena presuda u pobijanom dijelu preinači tako što će se u stavu I izreke odbiti djelimično usvojen tužbeni zahtjev tužitelja, te obavezati tužitelja da tuženoj i tuženom u cijelosti dosudi tražene troškove parničnog postupka, kao i da im dosudi troškove žalbenog postupka koji se sastoje od sastava žalbe u iznosu od 1.080,00 KM i takse na žalbu, po odluci suda.

U odgovoru na žalbu tužitelj je osporio sve žalbene navode i predložio da se žalba odbije kao neosnovana.

Žalba je u odnosu na tuženog N.M., osnovana, a u odnosu na tuženu, M.M. nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu duga po osnovu Ugovora o kreditu, sa sporednim potraživanjima.

Iz podataka spisa i razloga prvostepenog suda proizilazi da je u odnosu na tuženu, M.H., kao glavnog dužnika i tuženog, D.H., kao solidarnog dužnika, jemca-platca, donesena presuda zbog propuštanja dana 29.07.2022. godine, a koja je postala pravosnažna 16.09.2022. godine, zbog čega je prvostepeni sud suviše u uvodu pobijane presude kao tužene naveo: 1. M.H. i 4. D.H., što predstavlja povredu odredbe člana 191. stav 2. ZPP, ali koja nije bila od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude, u skladu sa članom 209. ZPP.

Nadalje, proizilazi da je Hypo Alpe Adria Bank D.D., kao pravni prednik tužitelja i davalac kredita sa M.M.1 (sada H.), kao korisnikom kredita, 29.12.2008. godine zaključio Ugovor o kreditu broj: ..., na iznos od 40.000,00 KM, koji će se otplaćivati u 120 jednakih mjesečnih anuiteta u iznosu od po 549,32 KM, u skladu sa Planom otplate. Prvi anuitet dospijeva 01.02.2009. godine, a ugovorena je promjenjiva kamatna stopa od 11,49% na godišnjem nivou. Ugovor o kreditu, pored pravnog prednika tužitelja, kao davaoca kredita i M.M.1 (sada H.), kao korisnika kredita, potpisali su: M.M., N.M.1 i D.H., kao solidarni dužnici – jemci-platci, i koji su dali saglasnost o zapljeni-administrativnoj zabrani.

Prema članu 6. Ugovora, u slučaju neuredne otplate kredita, ili u slučaju odustajanja, tj. u slučaju neplaćanja obaveza korisnika kredita prema Banci po osnovu Ugovora, svi učesnici u kreditu ovlašćuju Banku, da može bez ikakvog njihovog daljnjeg pitanja i sudjelovanja, izvansudski naplatiti sva svoja potraživanja sa svih njihovih računa u Banci, kao i zaplijeniti i naplatiti sve sa svih njihovih naknadno pristiglih priljeva u Banci, po svim računima, što uključuje pravo banke da njihov devizni priljev može konvertovati u KM i preusmjeriti u korist ovog kredita.

Članom 8. Ugovora regulisano je da Banka ima pravo otkazati kredit ako se korisnik kredita ne pridržava bilo koje odredbe Ugovora, a naročito ako korisnik kredita ne plati dvije uzastopno dospjele rate. Otkazni rok u kojem je korisnik kredita dužan vratiti sve iskorištene iznose sa pripadajućim kamatama ne može biti duži od 30 dana, računajući od dana otpremanja otkaznog pisma preporučenom poštanskom pošiljkom na posljednju poznatu adresu korisnika kredita. Danom otkaza kredita smatrat će se da je kredit zajedno sa pripadajućom kamatom i ostalim troškovima dospio na naplatu.

Prema članu 12. Ugovora, sudužnik i solidarni dužnici - jemci-platci, preuzimaju i odgovaraju za sve obaveze korisnika kredita iz Ugovora, kao solidarni dužnici-jemci-platci. Banka može tražiti naplatu duga, bilo od korisnika kredita, sudužnika i/ili jemaca, koji odgovaraju kao solidarni dužnici ili istovremeno od svih učesnika u kreditu i to na njihovoj cjelokupnoj imovini.

Prvostepeni sud takođe utvrđuje da je pravni prednik tužitelja otkazao Ugovor o kreditu korisniku kredita 25.04.2014. godine, zbog neispunjenja preuzetih obaveza iz Ugovora, a da je iznos ukupnog potraživanja, u momentu otkaza Ugovora iznosio 42.808,25 KM, a da iz potvrde o stanju duga od 18.03.2021. godine slijedi da ukupan dug korisnika kredita na taj dan iznosi 73.306,68 KM.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud, pozivom na pravila materijalnog prava sadržanim u odredbama člana 1065. Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO), te člana 1066. i

1067. istog Zakona utvrđuje da je pravni prednik tužitelja sa M.M.1 zaključio Ugovor o kreditu, da su Ugovor, kao solidarni dužnici, potpisali M.M., N.M. i D.H., da je kao sredstvo obezbjeđenja bila i saglasnost o zapošljavanju-administrativna zabrana za solidarne dužnike, da je Ugovor raskinut 25.04.2014. godine, da je visina duga na taj dan iznosila 42.808,25 KM, a da stanje duga na dan 18.03.2021. godine iznosi 73.306,68 KM.

U pogledu visine tužbenog zahtjeva, prvostepeni sud ocjenom nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke utvrđuje da je na osnovu dokumentacije uplata vršenih od strane tuženog vještak našao da ostatak duga na dan 18.03.2021. godine iznosi 71.989,18 KM. Od 29.04.2014. godine, uplate na ime otplate kredita, prema nalaženju vještaka, vršene su od strane M.M., preko uplatnica DHL International d.o.o. Sarajevo, mjesečno po 10,00 KM, tako da je do 18.03.2021. godine ukupno uplaćeno 830,00 KM. Uplate su vršene i nakon 18.03.2018. godine, tako da je u periodu od 31.03.2018. godine do 31.08.2022. godine uplaćeno 180,00 KM.

Prilikom donošenja ožalbene presude sud nije prihvatio osnovanost istaknutog prigovora tuženih o zastarjelosti potraživanja tužitelja, smatrajući da je tužena, putem administrativne zabrane, na koju je dobrovoljno pristala, vršila uplate na ime otplate kredita od 29.04.2014. godine do 18.03.2018. godine, kao i nakon tog datuma, tj. u periodu od 31.03.2018. godine do 31.08.2022. godine, na koji način je zastara prekinuta. Kako tuženi solidarno odgovaraju do konačne isplate potraživanja, prvostepeni sud zaključuje da nije osnovan prigovor tuženih da je nastupila zastara potraživanja. Pri tome prvostepeni sud se pozvao na odredbe člana 387. i 414. ZOO.

Po ocjeni ovog suda, izloženi stav prvostepenog suda o neosnovanosti prigovora zastarjelosti potraživanja tužitelja, u odnosu na tuženog, N.M., nema svoje uporište u pravilima materijalnog prava, primjenom kojih se ima razriješiti navedeni prigovor, i što se žalbom osnovano prigovara.

U konkretnom slučaju kao osiguranje uredne otplate kredita je korištena i saglasnost o zapljeni/administrativna zabrana (član 4. Ugovora). Tužitelj je administrativnu zabranu na plaću jemca-platca M.M. dostavio njenom poslodavcu, DHL International d.o.o. Sarajevo 04.10.2012. godine. Poslodavac je u dopisu od 12.10.2012. godine obavijestio tužitelja da nije u mogućnosti u potpunosti izvršiti uplatu dospjelog neplaćenog duga putem administrativne zabrane, jer da tužena, kao uposlenica, od ranije plaća ratu po nekom drugom kreditu. Tužena tokom cijelog postupka nije ni tvrdila, niti dokazivala da izvršene obustave od njene plaće i uplate tih iznosa na račun tužitelja nije izvršen osnovom potpisane administrativne zabrane.

Stoga, kako je tužitelju, poslodavac tužene na osnovu administrativne zabrane, sa kojom se tužena saglasila i na koju je u Ugovoru pristala, od

29.04.2014. godine, na ime otplate duga po osnovu Ugovora o kredita do 18.03.2018. godine ukupno uplatio 830,00 KM (mjesečno po 10,00 KM) i kako su uplate vršene i nakon 18.03.2018. godine, tj. u periodu od 31.03.2018. godine do 31.08.2022. godine u ukupnom iznosu od 180,00 KM, to se i po ocjeni ovog suda, a suprotno žalbenim navodima, uplate od po 10,00 KM mjesečno imaju smatrati davanjima tužene na ime otplate kredita, čime je zastara prekinuta u skladu sa članom 387. stav 2. ZOO. Kamata, kao akcesorno potraživanje dijeli pravnu sudbinu glavnog duga, pa kako je došlo do prekida zastare u odnosu na glavno potraživanje, taj prekid se odnosi i na sporedno potraživanje (član 369. ZOO). Stoga su bez uticaja na drugačiju odluku suda žalbeni navodi o strukturi duga i o tome da se ne vidi šta je to tužena izvršenim uplatama prekinula.

Međutim, osnovani su žalbeni prigovori da se sa isplatom dijela duga od strane tužene ne prekida zastara potraživanja preostalog neplaćenog duga u odnosu na tuženog, N.M..

Odredbom člana 422. stav 1. ZOO propisano je da ako zastarijevanje ne teče ili je prekinuto prema jednom dužniku, ono teče za ostale solidarne dužnike i može se navršiti, ali dužnik prema kome obaveza nije zastarjela i koji je morao da je ispuni ima pravo zahtijevati od ostalih dužnika prema kojima je obaveza zastarjela da mu naknade svaki svoj dio obaveze.

Prvostepeni sud se u razlozima ožalbene presude neosnovano poziva na odredbu člana 414. ZOO, zaključivši da tuženi solidarno odgovaraju do konačne isplate potraživanja, pa da stoga nije nastupila ni zastara potraživanja u odnosu na tuženog, N.M., iako nije plaćao dug.

Odredbom člana 372. stav 1. ZOO propisano je da potraživanja povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje izdržavanja, zastarijevaju za 3 godine od dospjelosti svakog pojedinog davanja, a prema odredbi stava 2. navedenog člana, isto važi za anuitete kojima se u jednakim, unaprijed određenim, povremenim iznosima otplaćuje glavnica i kamata. Shodno sadržaju i smislu navedene zakonske odredbe, u konkretnom slučaju se radi o povremenim potraživanjima.

Kao relevantna ima se uzeti i odredba člana 373. stav 1. istog Zakona kojom je propisano da samo pravo iz koga proističu povremena potraživanja zastarijeva za 5 godina, računajući od dospjelosti najstarijeg neispunjenog potraživanja poslije koga dužnik nije vršio davanja, a u smislu odredbe stava 2. ovog člana, kad zastari pravo iz koga proističu povremena potraživanja, povjerilac gubi pravo ne samo zahtijevati buduća povremena davanja, nego i povremena davanja koja su dospjela prije te zastare.

Tuženi nije uplatio ni jedan mjesečni anuitet, pa kako najstariji mjesečni anuitet dospijeva 01.02.2009. godine (član 3. Ugovora), to je do podnošenja tužbe – 23.03.2021. godine, prošlo više od 12 godina. Nadalje, kako je tužitelj otkazao Ugovor o kreditu korisniku kredita 25.04.2014. godine, sa kojim danom se smatra da je kredit zajedno sa pripadajućom kamatom i ostalim troškovima dospio na naplatu (član 8. Ugovora). do podnošenja tužbe u ovoj pravnoj stvari iz osnova izvršenja ugovorene obaveze po osnovu Ugovora o kreditu prošlo je skoro 7 godina. Dakle, shodno izloženom proizilazi da su ostvarene materijalne i pravne pretpostavke iz odredbe o zastari samog prava sadržane u odredbi člana 373. ZOO, čime se prigovor tuženog o zastarjelosti predmetnog zahtjeva tužitelja pokazuje osnovanim.

Prema tome, suprotno stavu prvostepenog suda, prekid zastare prema jednom solidarnom dužniku nema za posljedicu i prekid zastare prema drugom solidarnom dužniku. Tuženi uopšte nije vršio uplatu dospjelih anuiteta po Ugovoru o kreditu, te kako je tužitelj raskinuo Ugovor 25.04.2014. godine, to je kredit sa pripadajućim kamatama i ostalim troškovima u cijelosti dospio na naplatu (član 8. Ugovora). Kako je tužba u predmetnoj pravnoj stvari podnesena 23.03.2021. godine, proizilazi da je od dana dospijeća cjelokupnog kredita do dana podnošenja tužbe zastarjelo samo pravo iz koga potiču povremena davanja, pa je stoga tužitelj, kao povjerilac, izgubio pravo da potražuje predmetni dug u odnosu na tuženog, N.M..

Iz svih naprijed navedenih razloga valjalo je, primjenom odredbe člana 229. stav 4. ZPP, žalbu uvažiti u odnosu na tuženog, N.M., te prvostepenu presudu preinačiti u dijelu stava I i stava III izreke, na način pobliže naveden u stavu I izreke presude ovoga suda. Žalba tužene, M.M., je odbijena i prvostepena presuda u odnosu na nju je, primjenom odredbe člana 226. ZPP potvrđena u dosuđujućem dijelu sadržanom u stavu I izreke i u odbijajućem dijelu sadržanom u stavu III izreke. U stavu II izreke, zbog izostanka žalbe tužitelja, prvostepena presuda je ostala neizmijenjena, u skladu sa članom 221. ZPP (stav II izreke presude ovoga suda).

Istovremeno, valjalo je preinačiti i odluku o troškovima prvostepenog postupka, primjenom odredbe člana 235. stav 3., u vezi sa članom 397. stav 2. ZPP.

Odredbom člana 393. stav 1. ZPP propisano je da suparničari podmiruju troškove na jednake dijelove.

Odredbom člana 27. stav 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata propisano je da se, u slučaju zastupanja više osoba, iznos uvećane naknade raspodjeljuje na jednake dijelove na svakog od zastupanih klijenata.

Odluka o troškovima parničnog postupka u slučaju suparničarstva zavisi od oblika suparničarstva. U konkretnom slučaju glavni dužnik i jemac nisu jedinstveni nego obični suparničari, te u skladu sa odredbom člana 362. stav 1. tačka 2. ZPP podmiruju svoje troškove na jednake dijelove, jer svaki obični formalni suparničar je samostalna stranka u postupku.

Shodno opredijeljenom zahtjevu tuženih za naknadu troškova postupka u završnom izlaganju, tuženima pripadaju troškovi postupka na ime zastupanja po kvalifikovanom punomoćniku na pripremnom ročištu od 28.07.2022. godine u traženom iznosu od 1.080,00 KM, u skladu sa članom 13. tačka 1b) i članom 27. važeće advokatske Tarife, u vezi sa članom 2. stav 1. ZPP i zastupanje na glavnoj raspravi od 11.11.2022. godine u iznosu od 1.080,00 KM, u skladu sa članom 13. tačka 1c) i članom 27. adv. Tarife, u vezi sa članom 2. stav 1. ZPP, a što ukupno troškovi tuženih iznose 2.160,00 KM. U skladu sa navedenom zakonskom regulativom tuženom, kao običnom suparničaru, koji je u cijelosti uspio u parnici pripadala bi 1/2 tih troškova, odnosno iznos od 1.080,00 KM.

Tuženom ne pripadaju traženi troškovi sastava odgovora na tužbu, jer iz podataka spisa proizilazi da njegov odgovor na tužbu nije sačinio advokat.

Kako je tužena u cijelosti izgubila parnicu, to je dužna tužitelju naknaditi troškove postupka u iznosu od 2.190,90 KM (član 386. stav 1. ZPP).

Kako je tuženi uspio u žalbenom postupku u cijelosti, to mu pripadaju troškovi žalbenog postupka u iznosu od 1.040,00 KM, a koji se sastoje od 1/2 troškova sastava žalbe u iznosu od 540,00 KM i takse na žalbu koja u odnosu na tuženog iznosi 500,00 KM, a u skladu sa odredbama člana 397. stav 2., u vezi sa članom 386. stav 1. i 396. ZPP. Kako tužena nije uspjela u žalbenom postupku, to je odbijena sa zahtjevom za naknadu troškova žalbenog postupka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Tenzila Begović,s.r.